

2980-2806

EDİTÖRDEN

Değerli Okuyucularımız,

Dorlion Journal'ın Aralık 2025 sayısı ile sizlerle yeniden buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Disiplinlerarası akademik üretimi merkeze alan dergimiz, bu sayısında da tarih, felsefe, kelâm, tasavvuf, eğitim, siyaset bilimi, medya çalışmaları ve arkeoloji gibi farklı alanlardan özgün ve derinlikli çalışmaları bir araya getirerek düşünsel ufukumuzu genişletmeyi amaçlamaktadır. Geçmişin birikimini güncel sorunlarla buluşturan bu sayının, hem akademik literatüre hem de entelektüel tartışmalara önemli katkılar sunacağına inanıyoruz.

Sayının ilk makalesinde Rukiye Kale Kaya ve Dr. Şaban Banaz, XVII. yüzyıl Osmanlı âlimlerinden İshâk b. Hasan et-Tokâdî'nin *Nazmu'l-Leâlî* adlı eserini Kelâm ve İslâm Mezhepleri Tarihi perspektifinden ele almaktadır. Mâtürîdî kelâmı ve Hanefî geleneğin Osmanlı düşünce dünyasındaki temsilini ortaya koyan bu çalışma, mezhebî aidiyet, polemik dili ve erken dönem mezhepler tarihi yazımının karakteri üzerine önemli tespitler sunmaktadır.

Dr. Nilüfer Karadağ ve Dr. Nebile Eroğul tarafından kaleme alınan çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ni Gasset ve Mengüşoğlu'nun insan ve eğitim anlayışları çerçevesinde değerlendirmektedir. Yetkin ve erdemli insan yetiştirme idealini merkeze alan bu analiz, çağdaş eğitim politikalarının felsefî temellerini tartışmaya açması bakımından dikkat çekicidir.

Dr. Oğuz Çetin, Yûnus Emre'nin şiiri üzerinden namaz ibadetini “mânevî zanâat” olarak kavramsallaştırmakta; fikhî bir yükümlülüğün bireysel ve toplumsal hayatı inşa eden bütüncül bir ahlâk ve varoluş projesine nasıl dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Tasavvuf, felsefe ve Anadolu irfanını buluşturan bu çalışma, klasik metinlerin günümüz insanına sunduğu imkânları yeniden düşünmeye davet etmektedir.

Erken Abbâsî dönemini konu alan çalışmasında Mevlüt Özer ve Doç. Dr. Mustafa Tanrıverdi, zındıklık olgusunu besleyen sosyopolitik gelişmeleri tarihsel bir bütünlük içinde ele almaktadır. Çalışma, erken İslâm tarihinde siyaset, kültür ve inanç ilişkilerinin karmaşık yapısını anlamaya katkı sunan önemli bir analiz niteliği taşımaktadır.

Dr. Seyhan Kardeş'in Mesnevî merkezli makalesi ise Mevlânâ'nın düşüncesinde “söz” ve “sessizlik” arasındaki dengeyi manevî eğitim bağlamında ele almaktadır. Modern çağın iletişim yoğunluğu içinde kaybolan insan için Mesnevî'nin sunduğu ölçüler, bu çalışma aracılığıyla yeniden anlam kazanmaktadır.

Modern siyasal düşünceye odaklanan Nazırhan Şener ve Prof. Dr. İhsan Toker, İslâmcılığın kavramsal ve tarihsel kökenlerini Osmanlı'nın son dönemlerinden Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar uzanan bir çerçevede incelemektedir. Çalışma, modern İslâmcılığın çok yönlü ve dinamik yapısını görünür kılması bakımından literatüre önemli bir katkı sunmaktadır.

Arkeoloji alanındaki çalışmasında Dr. Aslı Kahraman Çınar, Orta Anadolu'nun gözden kaçmış önemli yerleşimlerinden biri olan Mercimektepe Höyük'ü ele almakta; Erken Tunç Çağı ve Hitit dönemine ışık tutan bulgularla bölge tarihine dair önemli veriler sunmaktadır.

Güncel uluslararası siyaseti ve medyayı merkeze alan Kübra Erbayrakçı'nın çalışması, İsrail-İran arasında yaşanan ve “12 Gün Savaşı” olarak anılan çatışmanın TASS ve IRNA devlet haber ajanslarındaki yansımalarını eleştirel söylem analizi yöntemiyle incelemektedir. Çalışma, medyanın ideoloji ve politika ile ilişkisini somut bir örnek üzerinden tartışmaya açmaktadır.

Sayının son makalesinde Doç. Dr. Mehmet Yusuf Haklı, Fahreddîn er-Râzî'nin tefsiri bağlamında Hz. Meryem'i ele almakta; dirâyet ve rivâyet yöntemleri arasındaki ilişkiyi, tefsir geleneği içindeki özgün yaklaşımlarla birlikte değerlendirmektedir. Bu yönüyle çalışma, tefsir literatüründeki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Aralık 2025 sayımızda yer alan bu çalışmalar, Dorlion Journal'ın farklı disiplinleri buluşturan, eleştirel ve nitelikli akademik üretimi destekleyen yayın çizgisini sürdürdüğünü bir kez daha göstermektedir. Her bir makalenin, okuyucularımızın araştırmalarına katkı sunacağına ve yeni tartışmalara kapı aralayacağına inanıyoruz.

Bu vesileyle dergimize katkı sağlayan tüm yazarlarımıza, alan editörlerimize, hakemlerimize, danışma, bilim ve yayın kurulu üyelerimize teşekkür ediyor; siz değerli okuyucularımızı da düşünmeye, sorgulamaya ve akademik tartışmalara katkı sunmaya davet ediyoruz.

Bu sayıyı, Gazze'de süregiden soykırım ve insanlık dışı saldırıların mağdurlarına ithaf ediyoruz. Filistin halkı, tarih boyunca maruz kaldığı işgal, tecrit ve yok sayılma politikalarının bugün en ağır ve barbar biçimiyle karşı karşıyadır. Sivil halkı hedef alan bu sistematik şiddet, acımasız bir savaş suçu olmasının yanı sıra vicdanları derinden sarsan bir soykırım girişimidir.

Filistin topraklarını hukuksuzca işgal eden, yerli halkı yurtlarından eden ve topyekûn bir imha stratejisi izleyen İsrail'i en güçlü biçimde kınıyoruz. Bugün bir akademik yayın olarak insan haklarını, adaleti ve özgürlüğü savunmayı ahlaki bir sorumluluk olarak görüyor, Filistin halkının yanında olduğumuzu açıkça beyan ediyoruz. Şiârımız şudur: Özgür Filistin! Dün, bugün ve yarın!

Sevgi ve saygılarımla,

Doç. Dr. Yılmaz ARI

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,
Eskişehir, TÜRKİYE.

2980-2806

FROM THE EDITOR

Dear Readers,

We are pleased to meet you once again with the December 2025 issue of Dorlion Journal. Continuing our commitment to interdisciplinary academic inquiry, this issue brings together original and in-depth studies from a wide range of fields, including history, philosophy, kalām, Sufism, education, political science, media studies, and archaeology, with the aim of broadening our intellectual horizons. By bringing the intellectual legacy of the past into dialogue with contemporary issues, we believe that this issue will make significant contributions to both the academic literature and ongoing intellectual debates.

In the opening article of the issue, Rukiye Kale Kaya and Dr. Şaban Banaz examine *Nazmu'l-Le'ālī*, a work by the seventeenth-century Ottoman scholar İshâk b. Hasan al-Tokâdî, from the perspectives of Kalām and the History of Islamic Sects. By highlighting the representation of Mâturidî theology and the Ḥanafî tradition within Ottoman intellectual life, this study offers important insights into sectarian affiliation, polemical discourse, and the characteristic features of early sectarian historiography.

The study authored by Dr. Nilüfer Karadağ and Dr. Nebile Eroğul evaluates the Turkey Century Education Model within the framework of the philosophical views on humanity and education developed by Gasset and Mengüsoğlu. Centered on the ideal of cultivating competent and virtuous individuals, this analysis is noteworthy for its critical engagement with the philosophical foundations of contemporary educational policies.

Dr. Oğuz Çetin conceptualizes the ritual prayer (şalâh) as a “spiritual craft” through an analysis of Yûnus Emre’s poetry, demonstrating how a juridical obligation is transformed into a holistic ethical and existential project that shapes both individual and social life. By bringing together Sufism, philosophy, and Anatolian wisdom, this study invites readers to reconsider the possibilities that classical texts offer to the modern human condition.

Focusing on the Early ‘Abbâsîd period, Mevlüt Özer and Assoc. Prof. Dr. Mustafa Tanrıverdi address the sociopolitical developments that fostered the phenomenon of zindîqism within a comprehensive historical framework. Their analysis constitutes a significant contribution to understanding the complex interplay between politics, culture, and belief in early Islamic history.

In his *Mesnevî*-centered article, Dr. Seyhan Kardeş explores the balance between “speech” and “silence” in Mevlânâ’s thought within the context of spiritual education. At a time when modern individuals are overwhelmed by excessive communication, the principles offered by the *Mesnevî* regain relevance and meaning through this thoughtful study.

Addressing modern political thought, Nazırhan Şener and Prof. Dr. İhsan Toker examine the conceptual and historical roots of Islamism from the late Ottoman period to the establishment of the Republic. By illuminating the multidimensi-

sional and dynamic character of modern Islamism, this study makes a valuable contribution to the existing literature.

In the field of archaeology, Dr. Aslı Kahraman Çınar focuses on Mercimektepe Höyük, one of the overlooked yet significant settlements of Central Anatolia, presenting important data on regional history through findings that shed light on the Early Bronze Age and the Hittite period.

Centering on contemporary international politics and media, Kübra Erbayrakçı analyzes the coverage of the conflict between Israel and Iran—commonly referred to as the “12-Day War”—in the state news agencies TASS and IRNA, employing critical discourse analysis. This study opens a concrete discussion on the relationship between media, ideology, and political power.

In the final article of the issue, Assoc. Prof. Dr. Mehmet Yusuf Haklı examines the figure of the Virgin Mary (Maryam) within the context of Fakhr al-Dîn al-Râzî’s Qur’ânic exegesis, evaluating the relationship between rational (dirâyah) and transmitted (riwâyah) methods alongside distinctive approaches within the exegetical tradition. In doing so, the study aims to address a significant gap in the tafsîr literature.

The contributions featured in our December 2025 issue once again demonstrate Dorlion Journal’s commitment to fostering critical, high-quality academic scholarship that brings diverse disciplines into dialogue. We believe that each article will contribute meaningfully to our readers’ research and inspire further scholarly discussion.

On this occasion, we extend our sincere gratitude to all contributing authors, section editors, reviewers, and members of our advisory, scientific, and editorial boards. We also invite our valued readers to continue thinking, questioning, and actively participating in academic debate.

We dedicate this issue to the victims of the ongoing genocide and inhumane attacks in Gaza. The Palestinian people are today facing the most severe and brutal manifestations of the occupation, isolation, and policies of erasure to which they have long been subjected. This systematic violence targeting civilians constitutes not only a grave war crime but also an attempt at genocide that profoundly shocks the human conscience.

We strongly condemn Israel for its unlawful occupation of Palestinian territories, the forced displacement of the indigenous population, and its pursuit of a strategy of total destruction. As an academic journal, we regard the defense of human rights, justice, and freedom as a moral responsibility, and we hereby declare our unequivocal solidarity with the Palestinian people. Our principle is clear: Free Palestine—yesterday, today, and tomorrow.

Kind regards,

Assoc. Prof. Yılmaz ARI

Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir, TÜRKİYE